Jaargang 116. Woensdag, 11 Maart 1857. No. 30.

GRONINGER COURANT

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij enkele Inschrijving aan te besteden:

Het **maken** van eene **HOUTEN BRUG** ter **vervanging** van den **Steenen boog** over het Zuiderdiep voor de Haddingestraat, en het **opmetselen** van een **gedeelte WALMUUR** aldaar, met de **leverantie** van alle daartoe benoodigde **MATERIALEN.**

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen, van Heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het BUREAU van FABRIJKAGE op het Raadhuis.

Aanwijs in loco DONDERDAG den 19den Maart 1857, des morgens te tien uur.

De op zegel geschreven Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig de algemeene Voorwaarden, moeten vóór of uiterlijk op ZATURDAG den 21sten Maart 1857 aan het RAADHUIS worden bezorgd.

De opening der Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op MAANDAG den 23sten Maart 1857, des voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 7 Maart 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Remontepaarden.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden de navolgende AANSCHRIJVING van den Heer COMMISSARIS des KONINGS in deze Provincie:

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Groningen*, — gelezen eene missive van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 26sten Februarij l.l., no. 112, (2de Afdeeling), daarbij de aandacht van hem Commissaris vestigende op de plaats gehad hebbende afkeuring van de op den 17den daar te voren gehoudene Aanbesteding van **315 REMONTPAARDEN**, voor onderscheidene Corpsen, met uitsondering echter van die voor het **regement Veldartillerie te UTRECHT**, en het door het Departement van Oorlog genomen besluit, om op den 20sten Maart 1857 eene nieuwe Aanbesteding van de bedoelde **PAARDEN** te beproeven, en wel van het getal voor ieder van de Corpsen vroeger vastgesteld, —

Heeft goedgevonden:

1) Bij dezen ter kennis van het Publiek te brengen, dat de bovengemelde op VRIJDAG den 20sten dezer loopende maand, des middags te *twaalf uur*, te houden publieke Aanbesteding weder zal plaats hebben invoege als volgt:

door de Hoofd-Administratie

van het eerste Reg. Dragonders	te *Haarlem*	35	paarden.
» » tweede » »	» *Arnhem*	60	»
» » derde » »	» *Zutphen*	70	»
» » vierde » »	» *'s Gravenhage*	40	»
» » vijfde » »	» *Deventer*	40	»
» » Reg. Rijdende Artillerie	» *Leiden*	55	»

Wordende voorts andermaal herinnerd, dat deze Aanbesteding niet bij loten of partijen, maar voor het getal paarden *in eens*, zooals boven is opgegeven, zal geschieden, en dat de helft der te leveren paarden vóór of op den 1sten Mei aanstaande den ouderdom van 48 maanden zullen moeten hebben bereikt, (het is evenwel aan den Aannemer vergund, daaronder 5- en 6jarige Paarden te begrijpen), terwijl voor de wederhelft Paarden tusschen de 60 en 72 maanden zullen moeten worden geleverd. Overigens is in de Voorwaarden van Aanbesteding weder de bepaling opgenomen, dat een derde gedeelte der te leveren Paarden van Inlandschen oorsprong zal moeten zijn.

2) De Besturen der Gemeenten in deze provincie te verzoeken, om hieraan, een ieder in zijne Gemeente, de noodige publiciteit te geven;

3) De Commissiën van Landbouw, de Inlandsche Paardenfokkers en Kooplieden in deze provincie in het bijzonder op deze Herbesteding aandachtig te maken, ten einde naar de leverantie mede te dingen.

De Voorwaarden dezer Herbesteding liggen weder voor de Gegadigden ter lezing in de Bureaux van de Kwartiermeesters der Corpsen en bij het Departement van Oorlog te *'s Gravenhage*, alsmede in het Locaal der Provinciale Griffie te *Groningen*.

GRONINGEN, 9 Maart 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De BETAALMEESTER te *Groningen* geeft kennis aan de belanghebbenden, dat de **BETAALSROLLEN** der **TRACTEMENTEN**, aankomende de H.H. PREDIKANTEN, GEESTELIJKEN, ONDERWIJZERS en verdere AMBTENAREN ressorterende onder de verschillende Departementen van algemeen Bestuur, over het **1ste kwartaal 1857**, bij hem ontvangen zijn; dat de uitbetaling DAGELIJKS plaats vindt gedurende **de maand** ten zijnen KANTORE; en dat ten dienste van hen, welke niet in de Hoofdplaats van het Arrondissement wonen, de uitbetaling kan geschieden ten KANTORE der H.H. RIJKS-ONTVANGERS hunner standplaatsen, gedurende de **tweede helft dezer maand.**

GRONINGEN, 9 Maart 1857.

De Betaalmeester voornd.:
H. J. ENGELKENS.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

De New-Yorksche dagbladen van den 19den Februarij j.l. deelen als vrij zeker het berigt mede, dat het gouvernement der Vereenigde Staten zich verbonden heeft om eene som van vijftien millioen dollars aan de Mexicaansche schatkist voor te schieten; en zij zien daarin weder een' nieuwen grond om te verwachten dat Mexico weldra bij de Unie ingelijfd zal worden, welke hoop door de daar te lande heerschende regeringloosheid bestendig gevoed wordt.

— De jongste berigten uit Mexico melden dat de Spaansche zaakgelastigde, geene voldoening hebbende kunnen bekomen, het diplomatieke verkeer met de Mexicaansche regering afgebroken heeft en naar de Havannah gestevend is.

NEDERLANDSCH WEST-INDIË.

Volgens de laatste berigten uit Suriname van den 5den Februarij, bleef de gezondheidstoestand aldaar voldoende, en heerschten rust en orde allerwege.

Minder gunstig luiden de berigten van Curaçao. De inwoners worden van alle kanten door de cholera bedreigd, en het is zeer te vreezen dat deze verschrikkelijke ziekte eerlang op dat eiland een bezoek zal brengen. Sedert de maand Augustus verleden jaar heerscht de cholera op de omliggende kusten. Bij hare wederverschijning op het Deensche eiland St. Thomas zijn van den 18den Julij tot den 4den October van 242 ziektegevallen 193 doodelijk geweest. — Het anders zoo gezonde Nederlandsche eilandje Bonaire, met eene bevolking van ongeveer 2500 zielen, telt van den 22sten Augustus tot den 6den Januarij 98 sterfgevallen aan deze ziekte. — In 5 à 6 uren tijds kan men zich van Bonaire op Curaçao verplaatsen. — Men is daar derhalve niet zonder reden bevreesd eerstdaags een bezoek van deze ziekte te ontvangen, in weerwil van al de quarantainemaatregelen.

CHINA.

De dagbladen deelen verscheidene brieven uit Hongkong mede, de dagteekening van den 14den en 15den Januarij voerende, waarin de vooruitzigten als zeer duister worden voorgesteld. Daarin wordt verklaard, dat de Engelsche regering, uit hoofde van de toenemende vijandige gezindheid van de geheele Chinesche bevolking, slechts zal te kiezen hebben tusschen twee maatregelen: te weten, of geheele ontruiming van China, of het aanwenden van middelen van geweld om de betrekkingen met dat land op een' veiligen en voordeeligen voet te regelen. — Onder de vele blijken van de vijandige stemming der Chinezen en van de gevaren, waaraan de Europeanen ook zelfs te Hongkong zijn blootgesteld, wordt in die brieven gemeld, dat in die stad door de Chinesche bakkers eene poging is aangewend om de Europeanen door middel van vergiftigd brood om 't leven te brengen. De leden van verscheidene gezinnen, onder anderen ook sir *J. Bowring*, waren dien ten gevolge min of meer ernstig ongesteld geraakt, doch door tijdige geneeskundige hulp van een anders waarschijnlijken dood gered.

De staatkundige desorganisatie waarin de Chinesche natie verkeert, en welke toestand reeds eenige jaren aanhoudt, maakt het moeijelijk de ware bedoelingen der regering van het Hemelsche Rijk te kennen. Zoo veel weet men, dat de wreedheid dier natie verschrikkelijk is daar, waar zij er ongestraft den vrijen loop aan kan laten, en dat zij een' afkeer heeft van alles wat niet Chineesch is.

PERZIË.

Het in de vorige week te Parijs onderteekende vredesverdrag tusschen Engeland en Perzië moet hoofdzakelijk de volgende bepalingen inhouden:

1). Al het door de Engelschen bezette grondgebied van Perzië wordt door hen ontruimd.

2). Perzië erkent de onafhankelijkheid der vorsten van Afghanistan.

3). Herat wordt door de Perzen ontruimd, en zal voortaan weder een onafhankelijke staat onder het bestuur zijner inlandsche vorsten zijn.

4). Er zal tusschen de twee landen weder een handelsverdrag gesloten worden, hetwelk beider onderdanen in het andere op den voet der meest begunstigde natie stelt.

5). Engeland zal voortaan niet weder onderdanen van Perzië in zijne bescherming nemen.

6). De heer *Murray* zal te Teheran met groote eerbewijzen weder ontvangen worden als gezant van Engeland.

Het is niet te ontkennen dat lord *Palmerston* zich, door in deze voorwaarden te bewilligen, zeer toegevend betoond heeft en dat Perzië er beter afkomt dan was vooruit te zien. Want niet alleen heeft Engeland zijnen eisch om het eiland Karrack bezet te houden opgegeven, maar ook de vordering dat aan de Afghanen schadevergoeding zou worden gegeven. Het meeste bezwaar moet *Feruck*-khan gezien hebben in het 6de artikel, daar het toch voor de Perzische trots nog al vernederend is den Britschen gezant, den heer *Murray*, die door zijne hooghartigheid de eerste aanleiding tot den oorlog heeft gegeven, nu weder in staatsie te ontvangen.

— Ten gevolge van de uitmuntende verstandhouding tusschen Frankrijk en Perzië is bepaald, dat in laatstgenoemd rijk een bisdom zal worden gevestigd ten behoeve der talrijke Armeniërs, die in de staten van den Schach de R.-Katholijke godsdienst belijden.

RUSLAND.

De Keizer heeft eene ukase uitgevaardigd, waarbij aan de Israëlieten in zijn rijk vergunning wordt verleend, grondeigendom te bezitten. Dit echter zal hun alleen geoorloofd zijn in die gouvernementen waar de wet hun toelaat hun domicilie te vestigen.

ITALIË.

Te Rome is op den 23sten Febr. tot heilige verklaard de op den 2den Dec. 1743 te Arpino geborene *Bianchi*, behoorende tot de orde der Barnabiten.

ZWITSERLAND.

Men weet nog weinige bijzonderheden omtrent de beide eerste zittingen van de conferentie omtrent Neufchâtel, die l.l. Donderdag en Zaturdag te Parijs gehouden is. Op de eerste was noch de Pruissische noch de Zwitsersche gevolmagtigde tegenwoordig. Daarin moet naar 't geen er van uitlekt, in beginsel als grondslag voor de verdere beraadslagingen zijn aangenomen, dat de Koning van Pruissen afzie van zijn regt, als souverein over het vorstendom. Of de Pruissische gevolmagtigde die de tweede zitting wel heeft bijgewoond dezen aangenomen grondslag heeft goedgekeurd, dan wel of hij heeft te kennen gegeven op welke voorwaarden zijn Vorst zal toestemmen in den afstand van zijn regt, kan nog niet worden medegedeeld, maar algemeen houdt men zich overtuigd van den gunstigen afloop der conferentie en dat men het spoedig zal eens worden, zoodat het aantal zittingen niet talrijk zal zijn. Ook de vertegenwoordiger van Zwitserland zou uitgenoodign worden aan de verdere beraadslagingen deel te nemen.

DUITSCHLAND.

De Keizer van Oostenrijk is nog niet eens weder te Weenen teruggekeerd, en reeds worden voor zijne aanstaande reis naar Hongarije belangrijke toebereidselen gemaakt. Op de post-stations alwaar geen verkeer met spoorwegen plaats heeft, moeten voor het vervoer van den monarch en zijn gevolg 600 paarden in gereedheid zijn.

Onder de feesten, die tijdens het verblijf des Keizers zullen plaats hebben, wordt genoemd het jagen en vangen van wilde paarden en ossen, door middel van vangstrikken (lazo's), waartoe de baron *v. Podmanickzy* een groot aantal dezer dieren van zijne goederen naar Pesth zoude zenden.

— Zekere *Sörensen* in Denemarken heeft een' windploeg uitgevonden. Deze ploeg wordt door den wind in beweging gebragt en moet bij een tamelijken wind op een dag het werk van 3 man en 6 paarden kunnen verrigten. Het model van dit werktuig is te Aalborg tentoongesteld.

GROOT-BRITTANJE.

Het ministerie heeft zoowel in het Hoogerhuis als in het Lagerhuis de redenen ontwikkeld, die het tot eene ontbinding van het Parlement hebben doen besluiten, en de gedragslijn blootgelegd die de regering, na rijp overleg, voornemens is te volgen. »In gewone omstandigheden, zeide lord *Palmerston* in het Lagerhuis, zou een ministerie tegen hetwelk eene zoodanige stemming als van Dingsdag was uitgebragt, eene moeijelijke keuze gehad hebben. In den regel zou het zijn ontslag bij de Koningin hebben aangeboden en aan hen die de meerderheid verworven hadden de taak hebben overgelaten om de zaken des lands te besturen. Maar het thans bestaand geval kwam de ministers voor een zoo bijzonder karakter te hebben, dat het hun niet als hun pligt toescheen hun ontslag in te dienen. Er bestaat eene andere gedragslijn welke een ministerie, in zoodanige omstandigheden, grondwettig volgen kan, en deze is het welke de ministers zich verpligt geacht hebben aan te nemen. Zij hebben de kroon dus aangeraden de kiezers des lands op te roepen, om, zoo spoedig de stand der Parlementszaken zulks veroorloven zal, het hun bij de constitutie opgedragen mandaat uit te oefenen. Ik zeg dat de omstandigheden waarin wij verkeeren een uitsluitend karakter hebben; aan den éénen kant toch, als men alleen op den uitslag der laatste beraadslagingen let, zou het schijnen dat wij het vertrouwen van het Huis verloren hebben, terwijl wij aan den anderen kant, let men op den uitslag der onlangs gehouden stemmingen over zaken die een gewigtig gedeelte van de politiek der regering betreffen, geheel verschillende en lijnregt tegenovergestelde uitkomsten verkrijgen. Ik acht mij verpligt zonder aarzeling te verklaren, dat verscheidene leden die aan de vijandige stemming van Dingsdag deelnamen, te kennen gaven hoe hunne stemming niet bewees dat de regering hun tot hiertoe genoten vertrouwen verloren had.

»De staat der openbare zaken laat geene onverwijlde ontbinding toe en ik geef het Huis den bescheiden raad even als in vroegere omstandigheden en zoo als onder het bewind van lord *Derby* te handelen, door, namelijk, zich te bepalen bij het bespoedigen der tijdelijke en voorloopige maatregelen, die voor den regelmatigen gang der openbare dienst vereischt worden, in dier voege dat het, in stede van over de belastingen voor drie jaren te stemmen, dit slechts over die voor één jaar doen zal, en een gedeeltelijk crediet voor de begrootingen inwillige, ten einde aan een nieuw parlement, dat denkelijk tegen het einde der maand Mei zal kunnen vergaderen, de zorg over te laten om over die groote vraagstukken te beslissen.

»Ik vertrouw dat het Huis beseffen zal hoe deze door de regering aangeraden gedragslijn met de grondbeginselen der constitutie strookt, en dat het den voorgestelden loop der zaken geen hinderpalen in den weg zal stellen. Door den voorgeslagen maatregel zal de natie gelegenheid hebben tusschen datgene te kiezen wat uit de vereeniging der partijen in dit Huis mogt worden gevormd. Die keuze te hebben kan voor het land voordeelig zijn, en dit is eene andere beweegreden die ons besluit regtvaardigt om de verantwoordelijkheid der beslissing, op wie de verantwoordelijkheid van het beheer der zaken rusten moet, *op de natie* te werpen."

Bij de verdere beraadslagingen in de zitting van Donderdag heeft het gouvernement nog te verstaan gegeven, dat de krachtigste maatregelen tot bescherming van de Engelsche onderdanen in alle Chinesche havens genomen zouden worden, zoo noodig door het zenden van versterkingen.

Aan dit laatste is dan ook reeds gevolg gegeven en is te Portsmouth bevel ontvangen om met allen spoed drie oorlogsschepen gereed te maken en tot versterking der Britsche zeemagt in de wateren van China af te zenden.

In ons vorig nommer gaven wij reeds te kennen, dat de natie waarschijnlijk lord *Palmerston* zou ondersteunen bij de nieuwe verkiezingen. De sedert ontvangen berigten versterken die meening. Immers, terwijl de heer *Cobden* en zijne vrienden, door wier toedoen vooral de nederlaag aan het kabinet is toegebragt, zich als de vertegenwoordigers bij uitnemendheid van de nijvere bevolking en de handelsbelangen voordoen, en men dus zoude meenen dat lord *Palmerston* op de minste ondersteuning van dezen kant zou mogen rekenen, is juist in de hoofdplaatsen van Engelands handel en nijverheid, Londen, Liverpool en Manchester, en wel bepaaldelijk onder den handelsstand, die nederlaag vrij algemeen met leedwezen vernomen.

Zoo worden te Londen voortdurend petitiën aan lord *Palmerston* geteekend om hem te verzoeken die stad in het Parlement te representeren. Zoo heeft uit Liverpool eene deputatie aan lord *Palmerston* een adres van goedkeuring aangeboden, met duizende handteekeningen van invloedrijke personen voorzien. Zoo werd eindelijk in eene Vrijdag te Manchester gehouden *meeting* een besluit genomen waarbij de gouvernements-handelingen in China met algemeene stemmen goedgekeurd werden.

Ook in de provinciën wordt eene beweging bespeurd ten voordeele van het tegenwoordig bewind.

Lord *Palmerston* heeft dus wel reden om zich te mogen verheugen in de wending die zijne nederlaag schijnt te zullen nemen.

FRANKRIJK.

Het wetgevend ligchaam heeft zich in zijne zitting van den 5den dezer eenstemmig en zonder discussie vereenigd met het ontwerp van wet waarbij aan den maarschalk *Pélissier*, dir wegens de inneming van Sebastopol den titel van hertog van Malakoff ontvangen heeft, daarnevens een jaargeld uit de schatkist toegelegd wordt ten bedrage van 100,000 francs, met bepaling dat het bij zijn overlijden op zijne regtstreeksche afstammelingen naar orde van eerstgeboorte zal overgaan.

— De zaak van den bisschop van Moulins blijft de aandacht bezig houden. De heer *la Gueronnière* heeft in een rapport aan den minister als zijn gevoelen kenbaar gemaakt dat de handelingen van dien geestelijke eene formele schennis van het concordaat daarstellen en dus aan den staatsraad ter beoordeeling kunnen onderworpen worden. — De geheele geestelijkheid lijdt onder de gevolgen van deze zooveel gerucht makende zaak; zelfs de nuntius, hoewel den bisschop om zijne ultramontaansche gevoelens zeer genegen, moet zeer verbitterd zijn, met het oog op de gevolgen.

De regering schijnt vast besloten de zaak door te zetten; doch al deed zij dit niet, dan maakt de publieke opinie toch den heer *Brezé* voor het vervolg de waarneming zijner functiën als bisschop onmogelijk.

— De vorst van Montenegro is, met zijne echtgenoot, Vrijdag te Parijs aangekomen om aan Keizer *Napoleon* een bezoek te brengen. Het wordt als een opmerkelijk teeken des tijds beschouwd, dat het hoofd van den volksstam der Montenegrijnen, die sinds lang in Ruslands of Oostenrijks bescherming stond, nu de gunst van Keizer *Napoleon* zoekt.

De Oostenrijksche regering ziet, gelijk men denken kan, met leedwezen de aanwezigheid van vorst *Daniëlo* te Parijs. Zij is beducht dat deze stap van den vorst ten gevolge kan hebben, dat de Oostenrijksche invloed in Montenegro en de naburige landen door dien van Frankrijk verdrongen worde, en aarzelt dan ook niet, dit besluit van *Daniëlo* toe te schrijven aan de raadgevingen van Rusland, hetwelk hierdoor zoude trachten het Fransche kabinet te mengen in het nog altijd dreigende geschil, dat tusschen de Porte en Montenegro aanhangig is. Zoo Frankrijk aan dit beroep gehoor geeft, zal het voorzeker alleen geschieden in de rol van bemiddelaar, welke rol aan Frankrijk des te gemakkelijker zal vallen, omdat volgens de jongste berigten uit Konstantinopel, de Porte zelve geneigd is, regt te doen wedervaren aan de vertoogen van haren vassal en reeds maatregelen te dezen aanzien genomen heeft.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

In de zitting van Vrijdag den 6den dezer heeft, zooals reeds kort is gemeld, de beraadslaging over het wetsontwerp, waarbij de regten op den in- en uitvoer van visch worden gewijzigd en gedeeltelijk verminderd, een' voor de Regering ongunstigen uitslag gehad.

De heer *Nolthenius* liet zich ten gunste van het wetsontwerp uit. Hij achtte de verbodsbepalingen van de wet van 1818 onhoudbaar, maar vermeende, dat de billijkheid medebrengt om van een absoluut verbod niet in eens tot eene algeheele vrijheid over te gaan; dat, vooral wat de haringvisscherij aangaat, een geleidelijke overgang dus bijzonder is aan te prijzen.

De heer *Gevers Deynoot*, hoezeer gaarne hulde doende aan de Regering voor den door haar gedanen stap op het vrije handelsstelsel, kon zich echter met dit wets-ontwerp niet vereenigen. Hij had gewenscht, dat men verder ware gegaan en dat alle regten op den invoer van visch waren afgeschaft. Het invoerregt van *f* 1,50 op de ton gezouten haring en van 50 cent op de gezouten rommeling, bedraagt ongeveer 10 pCt. van de waarde. Hij achtte dit een te hoog beschermend regt, schadelijk voor het algemeen en het algemeen verbruik als volks-voeding in den weg staande. De haring en zoute visch maken een aanzienlijk deel uit van voedsel van die klasse van ingezetenen, die, wegens den hoogen prijs van het

vleesch, van het genot daarvan ontstoken zijn. Maar hij meende in de tweede plaats, dat zoodanig beschermend regt voor onze visscherijen onnoodig, ja zelfs nadeelig is voor dien tak van industrie zelven; nadeelig, want het leidt tot eene kunstmatige ondersteuning, die al meer en meer heeft geleid tot achteruitgang. Onze visscherijen moeten aan haren vrijen loop worden overgelaten en zullen daardoor eerst in bloei toenemen. Het verlies voor de schatkist is ten deze, naar zijn gevoelen, onbeduidend.

De heer *Wintgens* verklaarde zich in den zin van den heer *Nolthenius*, en wees op de doorgaande vermindering, welke, sedert de jongste maatregelen op de premiën, de haringvisscherij heeft ondergaan.

Ook de heer *v. Bosse* was van oordeel, dat de plotselinge overgang van een volstrekt verbod tot eene volledige vrijheid niet wenschelijk was, en dat men, om zich zelf gelijk te blijven, bij het vrijverklaren van den invoer van visch als voedingsmiddel, dergelijken maatregel ook op alle andere voedingsmiddelen zoude behooren toe te passen.

De *minister van financiën* heeft hierop de voordragt verdedigd en aangemerkt, dat, bij het bestaande verschil van gevoelen op dit onderwerp, de gedane voordragt inderdaad de meeste aanbeveling verdiende, vermits de Regering toch in den loop van het jaar een nieuw tarief moet aanbieden, en indien het bleek, dat de verordening ongunstig werkte, zij gevoegelijk daarop terug konde komen.

Daarna heeft de heer *Gevers* een amendement voorgesteld, houdende, dat de bestaande regten op den in- en uitvoer van alle soort van visch, walvisch- en robben-spek, worden afgeschaft.

Dit amendement is met 31 tegen 30 stemmen aangenomen. (*Tegen:* de heeren *Hoekwater*, *Wintgens*, *v. Foreest*, *Slicher*, *Wijbenga*, *Meylink*, *v. Lijnden*, *Baud*, *v. Nispen*, *Bots*, *v. Reede*, *Dommer*, *v. Heiden*, *Oosting*, *Mackay*, *Dirks*, *Bosscha*, *Nolthenius*, *v. Deinse*, *v. Franck*, *Groen*, *Godefroi*, *v. Rappard*, *v. Bosse*, *v. d. Poel*, *de Kempenaer*, *Stolte*, *Luyben*, *v. Amerongen* en *Hoffman*.)

Het alzoo geamendeerde ontwerp is daarop met 37 tegen 24 stemmen aangenomen. (*Tegen*, dezelfde leden, met uitzondering van de heeren *Bots*, *Dommer*, *Dirks*, *v. Bosse*, *Godefroi* en *Luyben*.)

Zitting van Zaturdag den 7den Maart.

In deze zitting heeft de commissie tot onderzoek der stukken ingezonden door den minister van koloniën betreffende het reglement op de drukwerken in Ned. Indië, daaromtrent haar verslag uitgebragt.

(Het oordeel der commissie is gestreng. Na hare bevreemding te hebben betuigd, dat de minister van koloniën bij de aan de Kamer gezonden stukken zelfs niet heeft gevoegd eene nota van toelichting, die anders in druk is verschenen, heeft de commissie zich afgevraagd, of het reglement op de drukwerken in overeenstemming is met art. 110 van 't regl. op het beleid der regering van Ned. Indië.

» Is het oordeel uwer commissie juist, dan is het doel van de 1ste alinea van art. 110, voor de Indische drukpers waarborgen in het leven te roepen, waarborgen die, voor zoover de bijzondere toestand van Indië gedoogt, de drukpers en de verspreiding van vreemde geschriften althans aan de uitoefening van willekeurige magt zonder wettelijken regel onttrokken.

» Tot aan de afkondiging van het bedoelde reglement schijnen er geene bepalingen te dien opzigte in Indië te hebben bestaan. De drukpers was onderworpen aan het gezag van den vertegenwoordiger des Konings; maar deze maakte van die magt een matig gebruik, en zoo was zij vergelijkenderwijs in eenen gunstigen toestand.

» De invoering van het reglement op de drukwerken brengt daarin eene gewigtige verandering. Van de betrekkelijke vrijheid, die men genoot, wordt de drukpers op eens beroofd. Zeer gestrenge, voor willekeurige toepassing vatbare, maatregelen worden ingevoerd, die, vrijheid op den voorgrond zettende, eene belemmering kunnen veroorzaken, veel sterker dan de verzekering der openbare orde schijnt te vorderen. Het is een uiterst gestrenge maatregel, geschikt tot beteugeling van eene zeer losbandige drukpers, of die in tijden van oproerige beweging zijne regtvaardiging zou kunnen vinden, maar niet schijnt geëischt te worden door eene, wat de drukpers aangaat, rustige maatschappij.

» Men mag dus aannemen dat de toestand der drukpers in Indië na de afkondiging van het reglement op de drukwerken minder gunstig is geworden dan vóór dien tijd. De waarborgen die art. 110 heeft willen geven tegen de uitoefening, zonder wettelijken regel, van een willekeurig gezag, schijnen te worden verkeerd in een middel om krachtens eene wettelijke verordening de drukpers, wordt het noodig geoordeeld, zoo te breidelen, dat alle vrije beweging zou kunnen worden onmogelijk gemaakt."

De wetgever heeft verder bij al. 2 van gemeld art. 110 aan de in Nederland gedrukte stukken waarborgen voor de onbelemmerde toelating en verspreiding in Indië willen geven, die toezigt en belemmering uitsluiten. De bedoeling van die alinea was *vrije kennisneming van de vruchten der Nederlandsche pers.*

» Het reglement — zoo laat de commissie zich uit — schijnt veeleer het weren van Nederlandsche geschriften, dan het bevorderen van derzelver onbelemmerde toelating op het oog te hebben. Maar ook dat doel, gesteld het ware geoorloofd, zal niet worden bereikt, althans aanvankelijk niet; de drukwerken toch zullen uit Nederland worden toegezonden met de post aan de ingezetenen zelven, zoodat de boekhandel, voor zoover die met Nederland in betrekking staat, wel genoegzaam zal worden vernietigd, maar de drukwerken niet geweerd."

Verder wordt nog door de commissie aangetoond, dat het reglement ook aanleiding geeft tot stuitende onregtvaardigheid.

Het antwoord op de vraag alzoo, of het reglement op de drukwerken aan den eisch van art. 110 van het Indisch regeringsreglement voldoet, die de commissie zich ter beantwoording voorstelde, kan niet anders dan ontkennend zijn.

Zij stelt derhalve voor afschrift van dit rapport te verzenden aan den minister van koloniën, ten einde hem in de gelegenheid te stellen nadere inlichtingen aan de Kamer te geven.)

Deze conclusie zal Maandag in behandeling worden genomen.

Daarop is in overweging genomen het wets-ontwerp op de zeevisscherijen.

De heer *Westerhoff* eerbiedigt de bezorgdheid der Regering voor het behoud der visscherijen, maar betreurt het, dat daartoe die middelen worden voorgedragen als in het ontwerp zijn opgenomen. Hij wijst als afschrikwekkend voorbeeld op de vroegere inmenging en bemoeijing der Regering met de nijverheid. Al die belemmerende voorschriften hebben evenwel den achteruitgang der visscherij niet kunnen beletten. Hij had gedacht, dat de voorbeelden van dat verkeerde der Regering, zoude hebben teruggehouden van het aanbieden van het tegenwoordig ontwerp; maar tot zijn leedwezen hecht de Regering zich nog te veel vast aan een deel van het oude gebouw van protectie. Spr. bestrijdt het ontwerp en tracht daarbij aan te toonen, dat het ontwerp gegrond is op dwaling en wanbegrip en strijdig is met de ervaring en de wetenschap. Hij bepaalt zich alleen tot het hoofdpunt, namelijk het verbod om gedurende de wintermaanden schrobnetten te mogen bezigen, en betoogt zeer uitvoerig, dat dit doodvisschen 1) onmogelijk is; 2) dat de bepalingen deswege ondoelmatig en onhoudbaar zijn; en 3) dat het ontwerp daardoor dus onaannemelijk is. Hij toetst bij dat betoog de stellingen in de memorie van toelichting voorkomende, en zulks naar aanleiding van het rapport der staats-commissie nopens de zeevisscherijen, dat door de Regering op den voorgrond is gesteld.

De heer *Sloet tot Oldhuis* zegt, dat de heer *Westerhoff* in zijne belangrijke rede, al zijne gronden met het schrobnet heeft weggeschrobt. Hij ziet in deze wet het voorbeeld, hoe gemakkelijk het is om allerlei banden aan een tak van nijverheid op te leggen, maar hoe moeijelijk het is die te doen wegvallen, en dat wel, niettegenstaande de visschers vragen, om hen hun beroep vrij te laten uitoefenen. Laat ons dan nu, zegt spr., geene banden scheppen; laat de dag van heden, de eerste dag van vrijheid der visscherij zijn.

De heer *Gevers Deijnoot* zal mede een afkeurend votum over het ontwerp uitbrengen, hoewel hij erkent, dat de Regering in menig opzigt op den goeden weg is; doch hij wil de intrekking van al het vroegere; algeheele vrijheid en geene inmenging hoegenaamd.

De heer *Slicher van Domburg* verklaart zich mede tegen het verbod om gedurende zekeren tijd met het schrobnet te visschen.

De *minister van binnenlandsche zaken* verdedigt het wetsontwerp, maar wijst daarbij op het moeijelijke voor een minister om tot verdediging op te treden van een ontwerp dat hij zelf niet ontworpen heeft.

Hierop zijn de algemeene beraadslagingen gesloten, en zijn bij de behandeling der artikelen art. 4, houdende verbod van het gebruik van schrobnet, en art. 6, houdende beperking der garnalenvisscherij, met 33 tegen 22 en met 42 tegen 12 stemmen verworpen; waarop ook de daarmede in verband staande artt. 5, 7, 8, 14 en 15 worden ingetrokken.

Daarmede alle beperkingen zijnde weggevallen, neemt de minister een amendement over van den heer *Sloet tot Oldhuis*, om art. 1 aldus te lezen: » Er wordt aan elkeen volkomen vrijheid gelaten, de verschillende takken van zeevisscherij naar eigen goedvinden uit te oefenen."

Nadat nog de termijn van invoering dezer wet was bepaald op den 1sten Januarij 1858, en hierbij tevens, op voorstel van den heer *van Bosse*, was opgenomen de opheffing van het verbod van invoer van vreemden haring, is de geheele wet in stemming gebragt en aangenomen met 46 tegen 8 stemmen.

(*Tegen:* de heeren *Stolte*, *van Rappard*, *de Kempenaer*, *Gevers Deijnoot*, *Baud*, *Hoffman*, *van Franck* en *van Nispen van Sevenaer*.)

Zitting van Maandag den 9den Maart.

In de zitting van heden is de conclusie van het rapport der commissie, betreffende het reglement op de drukwerken in Nederlandsch-Indië, aangenomen.

Op het voorstel van den heer *van Zuijlen van Nyevelt*, die nadere inlichtingen naar aanleiding der onderscheidene ingekomen adressen betrekkelijk dat reglement verlangt, en waartoe de minister van koloniën zich bereid heeft verklaard, is besloten, die alsdan te doen drukken, ronddeelen en in handen eener commissie te stellen.

De Kamer is hierop tot nadere bijeenroeping uiteengegaan.

'sGRAVENHAGE, 8 Maart.

Bij kon. besluit van den 6den dezer is benoemd tot substituut-griffier bij de arr.-regtbank te Zutphen, mr. *W. J. L. Umbgrove*, plaatsvervangend kantonregter en advokaat aldaar.

Voorts is bij besluit van den 6den aan den heer mr. *H. A. Toe Water*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontvanger der in- en uitgaande regten en accijnsen enz. te Arnhem; is tot ontvanger te Waardenburg en te Haaften (thans vereenigd op den voet van één kantoor) benoemd de heer jhr. *C. W. von Weiler*, thans ontvanger te Norg; en tot ontvanger te Norg, de heer *J. C.* baron *van Alderwerelt Houtuijn*, thans surnumerair.

— Men verneemt dat door de heeren *L. Beerenbroek*, lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal, en *R. Magnée*, lid der prov. staten in Limburg, aan Z. M. concessie is aangevraagd tot het aanleggen van eenen ijzeren spoorweg van Eindhoven over Roermond naar de Pruissische grenzen in de rigting van Duren.

— Wij lezen in het *Tijdschrift voor Ned. Indië* van de vorige maand het zeer opmerkelijk berigt, dat te Palembang *de eerste inlandsche drukkerij* is opgerigt. Een inlander, *Kemas Mohamed Asahari* genaamd, te Palembang geboren en gevestigd, doch die vele jaren te Mekka heeft doorgebragt, is de stichter en eigenaar dier drukkerij. Van Mekka terugkeerende, leerde hij te Singapoera de steendrukkunst kennen, schafte zich voor de som van *f* 500 eene lithografische pers aan, en bragt die te Palembang in werking.

In de eerste plaats heeft hij daarop den Koran in het Arabisch gedrukt. Het schrift wordt door middel van geprepareerd papier op steen gebragt. In het schrijven der bladen heeft hij eene verwonderlijke vlugheid verkregen. Reeds eenige honderden exemplaren heeft hij op die wijze gedrukt, waarvoor hij, tegen *f* 25 het stuk, gereede koopers vindt.

» Wij onthouden, zegt gemeld tijdschrift, ons van eenige eigen opmerking omtrent dit verschijnsel; alleen voegen wij er bij, dat ook te Soerabaija eene dergelijke onderneming moet bestaan, en eindigen wij met de volgende woorden van den berigtgever: » Overwegen wij, welk eene ontzagchelijke omwenteling en welk een snelle vooruitgang in het geheele gebied van kunsten en wetenschappen door de boekdrukkunst in Europa is te weeg gebragt, dan kunnen wij niet anders dan veel goeds voor de verbreiding van licht onder onze Indische bevolking van deze eerste proeve van inlandsche drukkunst verwachten."

AMSTERDAM, 8 Maart.

Sedert het begin dezes jaars zijn zeer veel melkverkoopers te dezer stede, ter zake van het verkoopen van vervalschten drank (melk met water vermengd) vervolgd en veroordeeld. — In het algemeen belang is van een gestreng toezigt op het verkoopen van melk even als op dat van brood, veel goeds te verwachten. Ook voor elders ligt hierin eene nuttige wenk opgesloten.

'sHERTOGENBOSCH, 7 Maart.

Het *Handbl.* deelt het volgende voorval mede, dat letterlijk in eene gemeente dezer provincie moet gebeurd zijn. Het is een niet onaardig voorbeeld van eigen regtspleging.

Een Oost-Indisch gepensioneerd soldaat, met name *Joseph D.*, zette zich in de gemeente * neder, huwde en begon een klein winkeltje in kruidenierswaren en gedistilleerd. Eenige dagen geleden mistte hij uit zijne winkellade *f* 5. Nagaande wie de roover kon zijn, die hem dat geld had ontstolen, viel zijn vermoeden op eene buurvrouw, die dikwijls in zijn huis was. Dat vermoeden bevestigde zich te meer, omdat juist die vrouw in zijn winkel kwam om iets te koopen en hem een stuk van *f* 2.50 te wisselen gaf. Met voorbedachtheid om de diefegge te vangen, smeet hij dat stuk in den winkelbak of lade, nam zijne maatregelen, liet den winkel alleen en ging naar boven. Onze buurvrouw, daartoe door de aanwezigheid van spetie uitgelokt, kwam al spoedig daarop af; na eerst rondgekeken te hebben, sloop zij in den winkel, boog zich over de toonbank, deed halverwege de ongesloten lade open, en.... er intastende liet zij een' doordringenden gil hooren: in plaats dat de hand geld nam, zat zij in de klem. Onze oud-soldaat had in de lade een ijzeren rottenklem gezet; de diefegge was gevangen. Thans kwam *D.* voor den dag, gaf haar eene duchtige kastijding, en liet daarop twee getuigen roepen, die haar in hare stelende positie vonden. Hij gaf haar toen de keuze tusschen eene overlevering aan de justitie of de teruggave der gestolene *f* 5; zij koos het laatste.

ARNHEM, 7 Maart.

Gisteren avond te 7 uur trad de weleerw. heer *Neumann*, zendeling in China, uitgezonden door het Berlijnsch zendeling-genootschap, alhier op. De spreker deed allerbelangrijkste mededeelingen aangaande dat uitgestrekte rijk met zijne 400 millioen bewoners en hetgeen ook dáár voor de uitbreiding van het Christendom wordt verrigt. Met psalmgezang en gebed werd deze zamenkomst gesloten. Eene collecte voor de uitbreiding van het Evangelie onder de Chinezen, bij deze gelegenheid gehouden, droeg blijk, dat het woord des waardigen sprekers niet te vergeefs was gehoord geworden.

HARDERWIJK, 8 Maart.

Naar aanleiding van een ook door ons medegedeeld berigt omtrent de onrust, welke te Harderwijk werd gaande gehouden door de voor onze koloniale dienst aangeworven troepen, schrijft men aan de *Utr. Ct.*:

» De groote menigte vreemdelingen, die gedurende den laatst verloopen tijd is aangeworven, om in onze Oost- of West-Indische bezittingen te dienen, maakt het zeer wenschelijk, dat men toch zooveel mogelijk van het beginsel moge uitgaan, vooral Nederlanders voor die dienst aan te nemen.

» Het getal manschappen, die in den loop van dit jaar naar de Oost-Indiën moet worden gezonden, is bepaald op 2600 man. Wanneer dat getal, zooals thans te vreezen schijnt, meest zal bestaan uit vreemdelingen, dan kunnen wij de hoop niet onderdrukken, dat zulks geene nadeelen zal opleveren voor het geval dat onze kostbare bezittingen aan gene zijde van de Kaap de Goede Hoop in thans nog niet te voorziene maar altijd toch mogelijke ernstige moeijelijkheden mogten geraken. Het komt ons zeer wenschelijk voor, dat bij een leger hetwelk zoo verre van het moederland verwijderd is, en dat zulk eenen schat te bewaren en te verdedigen heeft, niet meer dan hoogstens een vijfde van zijne getalstrekte uit vreemdelingen besta. Het is voorzeker ook de wensch van de Regering, om zooveel mogelijk Nederlanders voor onze koloniale dienst aan te nemen; het handgeld voor dezen is daarom ook hooger gesteld dan voor buitenlanders.

» Het plan om een invaliedenhuis voor het Indische leger hier te lande op te rigten, bewijst buitendien den goeden wil van het Gouvernement, dat echter helaas, aangezien het noodzakelijk is het getal Europeanen in Indië op de bepaalde sterkte te houden, bij gebrek aan Nederlanders wel vreemdelingen *moet* aanwerven. Het gevaar evenwel, om het Nederl. Indische leger grootendeels uit vreemdelingen te doen bestaan, komt ons toch zoo dreigend voor, dat wij niet kunnen nalaten den wensch te uiten, dat de Regering op de eene of andere wijze in de behoefte aan Nederlanders voor de militaire Oost-Indische dienst zal weten te voorzien, hetzij dan door bij de wet te bepalen, dat een gedeelte van het Nederlandsche leger, zoo noodig, voor de koloniale dienst beschikbaar zal zijn (de moeijelijkheid van welke bepaling met onze tegenwoordige wet op de militie wij evenwel zekerlijk inzien), — hetzij door het corps mariniers, dat geheel uit vrijwilligers, meest Nederlanders bestaat, zoozeer te vergrooten, dat een paar duizend man er van steeds in Oost-Indië dienst kan doen.

» Zeker is het, dat, wanneer aan laatstgenoemd corps maar een gedeelte van het geld ten koste gelegd werd, dat men nu besteedt om vreemdelingen voor onze Oost-Indische dienst aan te werven en derwaarts over te voeren, men een corps in den wapenhandel geoefende, gedisciplineerde en reeds gedeeltelijk geacclimatiseerde Nederlanders naar onze overzeesche bezittingen zoude kunnen zenden, en er verblijf laten houden, zoolang 's lands belang dit vorderde.

» Wij zouden dan door de wervers geen jagt meer behoeven te laten maken op Italianen, Spanjaarden, Duitschers, enz., en hoogstwaarschijnlijk zoude een kostbaar werfdepôt buiten 's lands niet beboeven te worden opgerigt.

» Hoe meer vrijheid men in de koloniën verleent [adres aan het reglement op de drukwerken], des te noodzakelijker schijnt het het Nederlandsch element er te versterken. Wij wenschen dus van harte, dat de Regering daarop bij voortduring hare bijzondere aandacht moge vestigen."

LEEUWARDEN, 9 Maart.

Bij kon. besluit van den 4den dezer is benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Harlingen, mr. *K. Banga*, thans substituut-griffier bij de arr.-regtbank te Sneek; — en bij besluit van den 5den, tot kantonregter te Wychen, mr. *J. J. H. M. Weve*, advokaat te 's Gravenhage.

GRONINGEN, 10 Maart.

De commissaris des Konings in deze provincie heeft ontvangen van het ministerie van buitenl. zaken, namens den president der Vereenigde Staten van N.-Amerika, een tijdmeter en gouden ketting, welke ten geschenke wordt aangeboden aan KAREL KIPP, kapitein van de brik *de Zwijger*, van *Winschoten*, wegens het redden van manschappen van de verongelukte Amerikaansche brik *Oleron*, op den 9den Oct. 1856.

— Donderdag l.l. werd te *Nieuw-Buinen* het lijk gevonden van den zoon van G. KLOPPENBURG te Stads-Musselkanaal, oud ruim 22 jaren, in de wijk tusschen de veenplaatsen no 11 en 12, langs welke wijk hij met zijn' kameraad E. VAN KLINKEN den avond te voren omstreeks 8 uur in beschonken toestand was gepasseerd, om van Nieuw-Buinen naar Exloërmond te gaan en daar te overnachten. De genoemde VAN KLINKEN kwam Donderdag bij zijne ouders te huis, maar wist niets van zijn' makker; wel, dat hij in de wijk was gevallen en er zelf weer was uitgesparteld. Of KLOPPENBURG, de verdronkene, nu zijn' makker heeft willen helpen, is wel denkelijk. De ouders daardoor ongerust, lieten toen naar hunnen zoon zoeken en men vond weldra zijn lijk. Men heeft het van Nieuw-Buinen naar de woonplaats zijner ouders gevoerd, en hoe die dat ontvingen — wij zullen niet trachten het te schetsen, noch wat wij bij dezen denken over den verkoop en het gebruik van sterke dranken. Elk oordeele en besluite zelf.

— Men schrijft ons uit *Assen*: L.l. Vrijdag is hier voor het provinciaal geregtshof eene zeer merkwaardige zaak behandeld. Het betreft eene beschuldiging van bigamie tegen iemand, die in 1829 in O. Indië was gehuwd en voor weinige jaren in Amsterdam weder in het huwelijk is getreden zonder dat het eerste ontbonden was. Zijne eerste vrouw werd als getuige gehoord, en de beide huwelijks-acten geproduceerd. De procureur-generaal hield in eene belangrijke rede de beschuldiging vol en requireerde van vijf tot tien jaren tuchthuisstraf tegen den beschuldigde. De raadsman van dezen, de heer mr. H. J. SMIDT, advokaat alhier, trachtte in een uitvoerig pleidooi te betoogen het niet-bestaan van 't eerste huwelijk voor de Nederlandsche wet en de goede trouw van den beschuldigde, en concludeerde tot vrijspraak of ontslag van alle regtsvervolging. Wegens de belangrijke regtsvragen, die zich aan deze zaak vastknoopen, wordt, vooral door regtsgeleerden, de uitspraak, welke op aanstaanden Woensdag is bepaald, met belangstelling te gemoet gezien.

— De gemeentebesturen zijn aangeschreven, om aan de commissarissen des Konings in de verschillende provinciën op te geven, of de gemeente eene vlag heeft of vroeger bezeten heeft, en zoo die bekend mogt zijn, daarvan eene afteekening in te zenden. Deze aanschrijving is het gevolg van eene nota, door den Ned. gezant te Parijs aan de Regering overgelegd, van den kapitein-luitenant ter zee der Fransche marine, LE GROS, welke door zijn gouvernement is belast met het opstellen van eene verzameling van afbeeldsels en beteekenis van alle vlaggen van alle natiën; bij welke nota de medewerking wordt verzocht, om dien officier, voor zoo veel de Nederlandsche vlaggen betreft, daartoe in staat te stellen.

AANBESTEDING.

GRONINGEN, 9 Maart. Heden morgen had door heeren curatoren der hoogeschool en in bijzijn van den hoofd-ingenieur, in het akademiegebouw alhier de aanbesteding plaats van het verwen van eenige akademische gebouwen. Hierop was slechts één biljet ingekomen, hetwelk na opening bleek te zijn van P. DE VRIES, voor *f* 1547.

KERKNIEUWS.

Tot predikant bij de Herv. gemeente te Garijp en Suameer is beroepen ds GRAVEMEIJER, pred. te Midwolde. Dit is de achtste keer dat, ter vervulling der thans bestaande vacature, aldaar eene beroeping is geschied.

— Bij de Herv. gemeente te Donkerbroek zijn de volgende nominatiën voor de benoeming van een predikant gemaakt. Zestal: de kandidaten VAN SENDEN, FLEDDERUS, ALDERSHOFF, A. B. DAMSTÉ, ALBERTI en BAKKER; drietal: VAN SENDEN, ALBERTI en BAKKER.

— Te St. Maarten en Valkoog is het volgend drietal kandidaten geformeerd: WIARDI BECKMAN, SNELLEBRAND en VAN INGEN.

— Te Cothen is aan den kandidaat M. A. ADRIANI de toezegging van het beroep gedaan.

— Tot predikant bij de Evang.-Luth. gemeente te Kampen is beroepen ds. J. STEPHANUS, pred. aan den Helder.

De *Kerk. Ct.* deelt in haar geheel mede de aanschrijving der alg. synodale commissie met het berigt en de voorwaarden der geldleening tot oprigting van een hulpfonds voor de Herv. kerk in Nederland, ten behoeve der Evangeliebediening in de gemeenten. Volgens dit plan, wordt de geldleening gevraagd ten bedrage van 2 millioen gulden, bepaaldelijk met het doel om te voorzien in de dringende behoefte van nieuw opgekomen of grootelijks uitgebreide gemeenten, door vermeerdering van het aantal predikanten, hulppredikers en catechéten. – Het kapitaal wordt verdeeld in 2000 aandeelen à *f* 1000; ook zullen onder-aandeelen worden afgegeven van *f* 500 en *f* 100. Het staat aan de deelnemers vrij de aandeelen te nemen op naam of in blanco. – Deze leening geschiedt renteloos, doch na het vijfde jaar zal een aanvang worden gemaakt met de geregelde jaarlijksche uitloting van minstens 2½ procent van het genegotiëerd kapitaal, en zullen de uitgelote aandeelen zes maanden daarna worden afgelost met 10 pCt. premie het eerste jaar, met 11 pCt. het tweede jaar, en alzoo opklimmende met 1 pCt. premie ieder jaar tot dat de schuld geheel zal zijn afgelost. De uitloting geschiedt in de gewone vergadering der synode. — De leening wordt opengesteld gedurende zes weken en de deelneming geschiedt in alle plaatsen waar Herv. gemeenten zijn, door tusschenkomst der kerkeraden die zich belasten met de rondzending van de vereischte circulairen en het terughalen van de biljetten van inschrijving. — De storting der gelden zal moeten geschieden in 4 gelijke termijnen, op den 1sten Julij en den 1sten October 1857, den 1sten Januarij en den 1sten April 1858, ten kantore van den quaestor-generaal den heer C. VAN RINSUM te Amsterdam of een der daartoe benoemde agenten, zijnde voor Groningen aangesteld de heeren DE MONCHY en Co.

Zoo als men uit deze bepalingen ziet, wordt hier niet eene voordeelige geldelijke speculatie bedoeld; maar te meer zal het beteekenen — zegt de *Kerk. Ct.* — wanneer door de synode geen ijdele hoop is gekoesterd op de medewerking en goede gezindheid van de leden der Hervormde kerk. 't Is waarlijk een werk uit God dat hier wordt begonnen, en terwijl de synode dank verdient voor haren Christelijken ijver, bidden wij God, dat Hij het werk zegene en het zaad wasdom geve dat zoo schoone vrucht belooft.

INGEZONDEN STUKKEN.

Het Anthony-Gasthuis te Groningen.

Toen ik dezer dagen de door mij ter instandhouding van genoemd gasthuis ingeschreven bijdrage betaalde, kwamen bij mij verschillende gedachten en gewaarwordingen op, omtrent het doelmatige, nuttige en noodige van zoovele hier ter stede bestaande weldadige inrigtingen.

Ik vroeg mij, of het soms ook tijd konde wezen, dat ik mijne bijdrage inhield, om of daardoor mijne lijst met eene te verminderen of wel om die op eene andere inrigting over te brengen. Bij het vele is zulks thans toch met onderscheidenen het geval.

Voor en aleer ik tot het eerste besloot, nam ik de vrijheid, mij omtrent den toestand van dat huis te laten inlichten, wat te wenschen ware dat meer gebeurde voor dat men voor zijne bijdrage bedankte.

Ik zag toen tot mijn genoegen dat ten gevolge van den in 1850 genomen maatregel, door de keuken op te heffen en aan de conventualen wekelijksch geld te geven; geene nieuwe meer op te nemen, en met de verstrekte bijdragen, het verhuren van kamers enz. er geene vrees meer bestaat dat het gesticht opgeheven en voor schuld verkocht behoeft te worden.

Maar tot mijn leedwezen vernam ik toen ook, dat de uitgaven de inkomsten dit jaar nog al aanzienlijk hadden overtroffen, zoodat het bij dezen stand van zaken een geruimen tijd zal aanhouden voor en aleer deze zoo nuttige en hoogstweldadige inrigting wederom aan hare bestemming zal beantwoorden.

't Is jammer dat dit zoo is. Wanneer men toch over den aard en de strekking van de gasthuizen nadenkt, en ziet hoevelen daar den ouden dag gerust te gemoet gaan, en voor armoede bewaard blijven, dan beseft men het groote nut dat er in dusdanige inrigting gelegen is, en dan gevoelt men tevens hoe groot de behoefte is om de gelegenheid daartoe meer open te stellen of te bevorderen.

Veel wordt voor de armen gedaan, welligt meer dan om armoede te voorkomen. Zouden wij dan niet gaarne willen medewerken dat gemeend gesticht wederom worde wat zoo vele van hare zusters zijn: een toevlugtsoord voor den kleinen nijveren burger en de eerlijke brave dienstbode?

Hoe velen toch zijn er niet in deze stad, die door ouderdom, ligchaamsgebreken of anderzins niet meer in staat zijn, in de maatschappij werkzaam te wezen, en die door vlijt en spaarzaamheid een klein kapitaaltje bij elkaar hebben vergaard, *niet* toereikend om er van te leven, maar even genoeg om er eene gasthuisplaats voor te koopen. Wegens de vele aanvragen en het gebrek aan plaats bij de overige gasthuizen, teren ze de bespaarde penningen op, lijden gebrek en gaan zoo langzamerhand het getal van bedeelden vermeerderen.

Het Anthony-Gasthuis kan door de vertimmering van de krankzinnigenkamers, ongeveer 70 personen huisvesten, en thans staat het daar om eerlang uit te sterven!

Het verhuren van de kamers en het versterven van de thans in [illegible] wordende personen is het middel om op den [illegible] voor anderen dienstbaar te maken. Ten einde den [illegible] aanhouden om deze inrigting wederom aan hare [illegible] en weldadige strekking te doen beantwoorden, zoo mogelijk te helpen verkorten, wilde ik mijne medecontribuanten wel verzocht hebben hunne bijdragen niet te doen opzeggen. Mogten er zijn die zich door het medegedeelde opgewekt gevoelden om bij uiterste wilsbeschikking deze inrigting gedachtig te zijn, ze zouden daardoor de zaak spoedig tot een gewenscht einde gebragt hebben, en de bewustheid erlangen een goed werk te hebben gedaan.

GRONINGEN, 10 Maart 1857.

Torenuurwerken.

Met belangstelling hebben wij het stuk van *»een vriend van orde,"* in de Prov. Gron. Courant van den 24sten der vorige maand, opzigtelijk de regeling der publieke uurwerken gelezen.

Met hem prijzen wij de pogingen, daartoe door heeren Gedeputeerde Staten (de inzender zegt onjuist, den heer Commissaris des Konings) aangewend, en wij zouden zeer wenschen, dat eindelijk eens die ongeregeldheid mogt ophouden. —

Niet zelden toch gebeurt het, dat iemand, die b. v. met zekere trekschuit wenscht te reizen, òf misschien een half uur te vroeg, of, — wat erger is, een kwartier te laat komt, en dan zijn reisplan moet opgeven of ten koste zijner beurs bijzondere gelegenheid moet zoeken.

Verandering en verbetering dus, — wij stemmen het den inzender volmondig toe, is hoogst wenschelijk, ja, — moet er komen.

Om echter dit gewenschte doel te bereiken, komt ons het voorstel van den *»vriend van orde"* niet alleen te kostbaar, maar ook omslagtig voor. — Want de postboden, (aangenomen dat ze *overal* de tijdsbepaling van den Martini toren konden overbrengen) zij zouden toch wel door rijks-, provinciale of gemeente-middelen van de bedoelde zakuurwerken dienen te worden voorzien. — Bovendien zouden ze, hoe billijk ook postiljons gemeenlijk zijn, eene zekere belooning of vergoeding voor de moeite wegens het overbrengen van den middelbaren tijd moeten genieten. — Een en ander zoude misschien tegen het genot of gerijf niet opwegen.

Er is echter onzes inziens op eene min kostbare wijze in dit gebrek te voorzien, en dit aan te toonen is juist het doel van ons eenvoudig schrijven.

De steller schijnt vergeten te hebben, (want, dat hij het niet wist, willen noch durven wij vooronderstellen) dat de sterrekundigen sedert lang het verschil tusschen den waren en middelbaren tijd hebben opgemerkt en algemeen bekend gemaakt, o. a. in den Regerings-Almanak der provincie, uitgegeven bij J. OOMKENS, te *Groningen*. — 't Schijnt dus wel eenigzins overbodig het aan te geven, — zooveel minuten en seconden bijgeteld of afgetrokken van den waren tijd; n.l., wanneer de zon op het hoogst of, met andere woorden, in het zuiden zit, — geeft u zeer eenvoudig den zoogenaamden middelbaren tijd.

De autoriteiten dus, onder wier opzigt de dorps-uurwerken zijn, hebben alleen te zorgen voor goede zonnewijzers, doch tevens, dat ze personen met het regelen der uurwerken belasten, die althans eenig verstand van een zonnewijzer hebben.

T., 2 Maart 1857. O.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 10 Maart.

De heer *Disraëli* heeft in de zitting van het Lagerhuis van gisteren avond verklaard, dat hij zijne oppositie tegen den incometax zooals die door de Regering was voorgesteld, in de tegenwoordige omstandigheden, opgaf.

De lord kanselier heeft aangekondigd, dat het tractaat tot regeling van de Sondtolkwestie nog in deze week zou worden geteekend.

Hierop is het huis overgegaan tot de tweede lezing van de wetsvoordragt tot heffing van den incometax voor het aanstaande dienstjaar. — Lord *Russell* keurt de voordragt af.

Het budget voor de marine is goedgekeurd. — Eene motie van den heer *Gladstone*, om daarin eene vermindering van uitgaven te brengen, is, als ontijdig, verworpen.

Lord *Russell* heeft zich teruggetrokken van de kandidatuur in de City van Londen.

De gemeenteraad van Londen heeft, onder voorzitterschap van den lord-mayor, besloten een adres van vertrouwen aan lord *Palmerston* te rigten.

WEENEN, 9 Maart.

De Keizer en Keizerin zullen Donderdag in deze hoofdstad terugkomen. — De minister *Bach* wordt morgen verwacht. — Gisteren is de heer *von Bülow* uit Berlijn hier gekomen, de nota van Denemarken betreffende de hertogdommen overbrengende.

Uit Konstantinopel is heden berigt ontvangen, dat de prins *Vogorides* benoemd is tot stedehouder des Sultans in Moldavië, in plaats van den overleden heer *Balsch*.

EFFECTEN-BEURS.
AMSTERDAM, 10 *Maart*.

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2½	pCt.	63⅞.
Dito Dito	» 3	»	76$\frac{4}{16}$.
Dito Dito	» 4	»	95⅘.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	77$\frac{3}{16}$.
Dito 1851 en 1852	» 2½	»	39⅞.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	87.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	78$\frac{14}{16}$.
SPANJE Onbep. St.	» 1¼	»	24$\frac{11}{16}$.
Dito Binnenl	» 3	»	37$\frac{13}{16}$.
PORTUGAL	» 3	»	45$\frac{13}{16}$.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	104.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	103.
Dito bij *Hope*	» 4	»	85⅛.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	84⅘.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	—
Dito 6de serie	» 5	»	96½.

Wissel onveranderd.

LONDEN, 10 *Maart*. Consols 93¾.

PARIJS, 10 *Maart*. Fransche 3 pCt. 71.30.

WEENEN, 10 *Maart*. Metalliek 5 pCt. *f* 84. Nat. Leening *f* 86. Wissel op Londen *f* 10.08. Zilver *f* 3¾.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

TEXEL 6 Maart, *Last* Emelie, Petersb.; *Stenders* Stad Werkum, Londen; — 7 *ten Harmsen* Louisa Christina, Suriname; — 8 *Bek Wzn.* Anna Pauwlona, Tjilatjap.

HELVOET 6 Maart, *Struys* Maria Elisabeth, Lissabon; *Tolner* Zeemeeuw, Nantes; — 7 *Smuller* Courier, Runcorn.

BROUWERSHAVEN 6 Maart, *Prange* Ottolina, Banjoew.; *Scholten* Pictura, Leith.

TRIEST 1 Maart, *de Vrede* Irene en 2 *Hoff* Grietje Bos, Amst.

CORFU 20 Febr., *Visser* Twee Alida's, Amst.

ROUAAN 4 Maart, *Smit* Arendina, Rott.

Bij DOUVRES 2 Maart, *Kistenkas* Hermaclina Vroom, v. Hull n. Lissabon.

Bij PORTLAND 28 Febr., *Leeuwe* Hendrika Jantina, v. Malaga n. Stettin.

Bij FALMOUTH 5 Maart, *v. d. Heide* Marie Louise, v. Mauritius n. Antwerpen.

DUNDEE 2 Maart, *Pluim* Stad Almelo en 3 *Gruppelaar* Stad Goor, Zwolle.

BRISTOL 4 Maart, *Douwes* Klasina Maria, Lissabon.

LIVERPOOL 4 Maart, *Bouwmeester* Loopuit, Rott.

NORTH SHIELDS 4 Maart, *de Boer* Twee Gebroeders, 5 *de Boer* Boreas en *Ebes* Grietje, Harlingen.

SUNDERLAND 4 Maart, *de Ruiter* Klaartje, Rott.

CUXHAVEN 4 Maart, *Bolmeijer* Onrust, Gron.

BREMERHAVEN 6 Maart, ter reede: *de Jonge* Alida Gezina.

Vertrokken.

AMSTERDAM 7 Maart, *de Groot* Twee Gebroeders, Koppenhage.

VLIE 5 Maart, *Pekelder* Heidewijka Regina, Stokholm.

VLISSINGEN 2 Maart, *Veendorp* Catharina Isabella en *Vos* Stientje Maria, Spanje.

HONG KONG 13 Jan., *Hoeksma* Gouv. Generaal Duymar v. Twist, Shanghae.

CETTE 4 Maart, *Ouwehand* Bordeaux, Rott.

LIVORNO 27 Febr., *de Boer* Eensgezindheid, Antw.

DEAL 5 Maart, *Boon* Verwisseling, Triest; *Sap* Joanna Jacoba, Bilbao; *Velt* Annachiena, Santander.

PORTLAND 4 Maart, *Boomgaard* Ecliptica, Hamburg.

FALMOUTH 4 Maart, *Ets* Stad Sluis, San Sebastian.

LYNN 4 Maart, *Hubert* Juffer Annette, Bordeaux.

YARMOUTH 3 Maart, *Hazewinkel* Juffer Grietje, Newc.

KIEL 6 Maart, *Kwint* Anna Berendina, Stettin.

TONNINGEN 3 Maart. *Broekema* Afina, Bremen; *v. d. Star* Maria, Londen; *Kruithof* Alberdina Pieterina, Leith; *Bontekoe* Vr. Geertruida, Engeland.

In lading.

LONDEN 4 Maart, *Oostema* Hunsingo, Koningsb.; — 5 *v. d. Wijck* Drie Gebroeders, Stettin; *Hazewinkel* de Jonge Gerrit, Rostock.

Zeilklaar.

GIBRALTAR 22 Febr., *van der Tas* Boreas, Nantes.

LONDEN 5 Maart, *ten Cate* Corneliszoon, Rio de Janeiro; *Westenborg* Diewerdina, Dantzig.

AMSTERDAM, 8 Maart. Volgens depêche uit Madrid van gisteren, was de Henriëtte Geertruida en hare lading, den 26 Februarij weder veilig in de Baai van Gibraltar liggende. (Zie ons vorig berigt.)

Gepraaid den 30 Dec., op 35° Z.Br., 20° W.L., *Rijken* Buitenzorg, v. Tjilatjap n. Rott. — Den 4 Febr., op 7° N.Br., 29° W.L., *Viëtor* Antoinette Seraphine, v. Manilla n. Queenstown. — Den 13 Febr., op 30° N.Br., 43° W.L., *Ballot* Cathar. Maria, v. Banjoew. n. Nederl. — Den 19 Febr., op 43 N.Br., 12 W.L., *ten Zeldam Ganswijk* Billiton, v. Amst. n. Bat.

ELSENEUR, 6 Maart. De tjalk Vrouw Ida, kapit. *Brughout* (voor *Visser*) uit Harlingen, kwam gisteren uit het Kattegat hier in de haven terug; zij is lek en moet gelost en hersteld worden.

OOSTMAHORN, 7 Maart. Binnengekomen 4 Maart, *van Klooster* Gesina, v. Newc. n. Gron.

Vertrokken 5 Maart, *Klein* de Jantina, v. Dordrecht n. Bremen; — 7 *Ligger* Jantina Catrina, v. Enkhuizen n. Bremerhaven; *Mulder* de Vr. Annechiena, v. Muiden n. Hamburg.

ZOUTKAMP, 8 Maart. Binnengekomen kapit. *Reijer* Jacobus Begemann, v. Sunderland.

HARLINGEN, 9 Maart. Binnengekomen den 7den, kapit. *de Boer* Aeolus, v. Newc.

Vertrokken den 3 Maart, kapit. *Holstein* de Vriendschap, n. Hull; *Hannema* Harlingen en *Pot* Chatarina Elisab., n. Noorw.; — 7 *Arema* de Vrije Vries en *Ruiten* Verwachting, Newc.; *Wever* Elisab. Maria, *de Boer* Johannes en *de Jong* de Houthandel, Noorw.; — 8 *Nieting* Chatarina en *Weima* Stad en Lande, Noorw.; — 9 *Ploeg* Vertrouwen, Newc.; *Eisenga* Chatarina Charl., Londen; *Christoffelsen* Antonette, Zwolle.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.
GRONINGEN, 9 *Maart* 1857.
4 Nederl. ℔ 36 cent.

GRAANMARKTEN.
GRONINGEN, 10 *Maart*.

TARWE.		
Oude	70 ℔ *f*	
N.Oml.1856	66 -	7,25
- -	68 - -	8,25
- -	70 - -	9,25
- Old.	66 - -	6,75
- -	68 - -	7,75
- -	70 - -	8,75
ROGGE.		
N. Inl.	60 ℔ *f*	4,05
- -	62 - -	4,75
- -	64 - -	5,45
- -	66 - -	6,15
Oude	66 - -	
BOEKWEIT.		
N.Gr.Zd.	60 ℔ *f*	6,15
- -	62 - -	6,65
- -	64 - -	7,15
- Zw.-	60 - -	6,05
- -	62 - -	6,55
- -	64 - -	7,05
Veen	64 - -	6,95

GERST.		
N.W.1856	52 ℔ *f*	4,10
-	54 - -	5,00
-	56 - -	5,50
Zomer	54 - -	4,90
-	56 - -	5,30
Knobbe	60 - -	6,00
-	62 - -	6,40
HAVER.		
N. Dikke	36 ℔ *f*	
- -	38 - -	
-	40 - -	3,15
-	42 - -	3,35
-	44 - -	3,55
-	46 - -	3,75
-	48 - -	3,95
-	50 - -	4,15
N.W.Voer	36 - -	2,80
- -	38 - -	3,00
- -	40 - -	3,20
N. Zw. -	36 - -	2,75
- -	38 - -	2,95

Zw. Voer	40 ℔ *f*	3,15
- -	42 - -	3,35
- -	44 - -	
BOONEN.		
Paardeb. *f* 5, *f* 5,50 à *f* 6.		
Gr. Erwt. *f*		
Graauwe dito *f*		
ZADEN, ENZ.		
Old. Koolz. *f* 12 tot *f* 15		
Oml. dito *f* 12 tot *f* 15		
Zomerzaad *f*		
G. Mosterdz. *f*		
Lijnzaad *f*		
Dederzaad *f* 7 *f* 8 a *f* 9,25		
Gr. Gort *f* 7,50, *f* 8 *f* 8,75		
Parel dito *f*		
Raapolie per vat *f* 49		

Tarwe en Rogge meer ter veil en door geringen kooplust 15 cent lager afgegeven. — Boekweit door schaarschheid aan benoodigden weder hooger verkocht. — Gerst mede iets aangenamer. — Haver nagenoeg in een doen. — Beste Boonen wel te plaatsen. — Koolzaad met weinig handel. — Gort prijshoudend.

AMSTERDAM, 7 *Maart*. Hennep: Er is gedaan in Riga Poolsche pas a *f* 62, dito bruine pas *f* 60; Petersb. uitschot *f* 60; dito halfrein *f* 57; Pernau tors *f* 46 en Venetiaansche P C a *f* 62. — N.B. Zweedsche teer was in ons vorig beursberigt abusief genoteerd *f* 135, in plaats van *f* 145.

AMSTERDAM, 9 *Maart*. Tarwe flaauw: 131 ℔ witte bonte Pools. *f* 445. — Rogge flaauw: 120 ℔ Archangel *f* 227. — Gerst onveranderd. — Boekweit vast. — Haver zonder handel. — Koolzaad op 9 vat 89½ p. vl.; op het najaar 78¼ p. vl. — Raapolie op 6/w. *f* 52¾; vliegend *f* 51½; op Mei *f* 50; op het najaar *f* 46¼. — Lijnolie op 6/w. *f* 44; vliegend *f* 42¾; op het voorjaar *f* 42½.

SCHIEDAM, 7 *Maart*. Moutwijn *f* 20; Jenever *f* 25,50; Amst. Proef *f* 26,75.

LONDEN, 6 *Maart*. De graanmarkt was heden niet druk bezocht; intusschen vond goede inl. Tarwe koopers tot de volle prijzen van l.l. Maandag, doch zwakke soorten bleven onverkocht. De handel in vreemde was uitermate beperkt, bestaande in inkoopen voor behoefte tot de vorige notering. Alle overige graanartikelen ferm op de koersen van l.l. Maandag.

Van den 9den. Granen bij matigen aanvoer met weinig handel.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 3 *Maart*. De prijs der boter was heden: 1ste soort (stalboter), *f* 45; 2de soort (grasboter), *f* 41.

LEEUWARDEN, 6 *Maart*. De prijs der boter was heden *f* 54.

LONDEN, 9 *Maart*. Boter, Friesche 134 sh.; Groninger 98 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 10 *Maart*. Rundvee en schapen bijna niet ter markt gebragt; van varkens was een ruime aanvoer, doch de handel niet willig; door Friesche kooplieden werden enkelen aangekocht: dragtigen van *f* 30 a *f* 40 tot *f* 50; gusten van *f* 15 a *f* 25 tot *f* 40.

LEEUWARDEN, 6 *Maart*. De aanvoer bestond heden uit 400 vette beesten, welke gereede koopers vonden, alsmede de 20 ter markt zijnde vette kalveren; voor de schapen, die er 40—, en de vette varkens, die er 30 aangevoerd waren, werden hooge prijzen besteed.

LONDEN, 6 *Maart*. De veemarkt was slechts matig voorzien en de kwal. der beesten bleef bij het middelmatige; de prijzen hebben zich op den stand van Maandag goed gesouteneerd.

Van den 9den. De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 3503 runderen, 114 kalveren en 15,652 schapen. Bij flaauwe stemming waren de prijzen lager.

EFFECTEN-BEURS.
AMSTERDAM, 9 *Maart*.

Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 63¾; Dito Dito 3 pCt. 76¼; Dito Dito 4 pCt. 95⅝. — SPANJE, Onbep. Stukken 1¼ pCt. 24$\frac{9}{16}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. 37¾; Dito Buitenl. 85 £ 3 pCt. 42¼. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45¾. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 103⅞; Dito te Londen, 4½ pCt. 95½; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 96½. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 77; Dito Dito 2½ pCt. 39$\frac{13}{16}$; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 87; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 78⅞. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 21$\frac{7}{16}$.

Het GEMEENTEBESTUUR van *GRIJPSKERK* zal, onder nadere approbatie, op DONDERDAG den 19den Maart 1857, des middags te twaalf uur, in het GEMEENTEHUIS te *Grijpskerk*, overgaan tot de UITBESTEDING, bij enkele inschrijving, van

het BOUWEN van

I. Eene NIEUWE SCHOOL te *Visvliet*.
II. Eene NIEUWE SCHOOL te *Pieterzijl*; met VERTIMMERING aan het SCHOOLHUIS.
III. Gedeeltelijke AFBREKING en VERNIEUWING der SCHOOL te *Niezijl*, met VERTIMMERING aan het Schoolhuis.
Alles met BIJLEVERING der noodige MATERIALEN,

in gevolge de Bestekken, die van af DONDERDAG den 12den Maart eerstk. tot en met WOENSDAG den 18den Maart daaraanvolgende in het GEMEENTEHUIS te *Grijpskerk* ter lezing zullen liggen; — terwijl de Biljetten van Inschrijving dienen te worden bezorgd ter SECRETARIJ dezer GEMEENTE vóór of op WOENSDAG den 18den Maart 1857.

GRIJPSKERK, 3 Maart 1857.

Het Gemeentebestuur voornoemd:
A. J. HESSELINK.
Ter ordonnantie van hetzelve:
M. DE MUINCK.

VOORJAARS-PAARDENMARKT te *Leeuwarden*,

Dingsdag den 24sten Maart 1857.

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen, op DONDERDAG den 12den Maart 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van J. H. EEKHOFF, te *Groningen*, in het openbaar worden verkocht:

I. De EIGENDOM van ongeveer 22 B. BEHUISD LAND te *Pieterzijl*, bij J. J. BOERSEMA en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 180—00.

II. De EIGENDOM van HEEM en HOF te *Lutjegast*, bij J. R. OOSTENGA in gebruik, 's jaars voor *f* 1—50.

III. Eene KERKPLAATS in de Martinikerk, no. 542, behoorende aan den H.W.Geb. Heer Mr. J. C. F. Baron D'AULNIS

De Voorwaarden van Verkoop zullen ten Huize van Verkoop, en, benevens de Aankomstbrieven, ten Kantore, 3 dagen bevorens, ter inzage liggen.

Mr. J. J. CREMERS.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 13den Maart 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein H. MENSINGA, buiten de Boteringepoort te *Groningen*, voor één Saizoen publiek worden verhuurd:

Ongeveer 25 B. **GROENLAND**, gelegen in den *Paddepoel*, en ongeveer 13½ B. best GROENLAND, gelegen aan den *Wolddijk*, bij de *Noorder Hoogebrug*; alles toebehoorende aan den Heer S. ROODA; en zulks in Perceelen, zoo om te Hooijen en te Weiden te zamen, als het Topgras en de Naweide ieder afzonderlijk.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 13den Maart 1857, ten Huize van den Kastelein TEN HAVE, aan de Groote Markt te *Groningen*, des avonds te 7 uur, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. De EIGENDOM van 21 B. BEHUISD LAND, gelegen op de *Hoogemeeden*, bij ABEL JANS KLEIMA en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 166—46.

II. De EIGENDOM van 26 B., 6 R. LAND, te *Schilligeham*, onder *Winsum*, bij D. G. SIERSEMA en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende. huur van *f* 162—75.

III. De EIGENDOM van 22 B., 79 R., 60 E. BEHUISD LAND, onder *Godlinze* en *Loedorp*, bij A. H. BOS en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 120—00.

De Aankomstbrieven en Voorwaarden van Verkoop liggen ter lezing bij den Notaris

J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 25sten Maart e.k., ten Huize van den Kastelein TEN HAVE, aan de Groote Markt te *Groningen*, des avonds te 7 uur, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene groote ruime HEEREN BEHUIZING met grooten TUIN, afzonderlijk verhuurd wordende WONINGEN, ruime STALLING en KOETSHUIS, staande en gelegen aan de Vischmarkt te *Groningen*, in eigendom toebehoorende aan de Erven van Mevrouw de Weduwe WIJGCHEL VAN SCHILDWOLDE; en zulks in drie afzonderlijke Perceelen, waarvan de naauwkeurige omschrijving ten Kantore van den Notaris ter inzage voorligt.

I. Drie VROUWEN ZITPLAATSEN in de Martinikerk te *Groningen*, zijnde de nos. 158, 159 en 160.

III. Eene netbetimmerde KOOPMANS BEHUIZING, in de Brugstraat te *Groningen*, Letter G no. 208, waarin thans eene **APOTHEEK** is gevestigd, door den Heer P. J. DAMSTÉ bewoond.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, van 10—4, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris verkrijgbaar, voor zoveree Perc. I betreft tegen betaling van **25 Cent**, ten **voordeele der Algemeene Armen.**

J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Notaris.

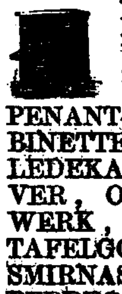
Op MAANDAG den 6den April

1857, des voormiddags te 10 uur en volgende dagen, zal voor en in de Behuizing, staande aan de Vischmarkt, te *Groningen*, laatstelijk bewoond door nu wijlen den Heer G. DE BOER, publiek worden verkocht:

EEN ZEER NETTE,

UITMUNTEND GECONSERVEERDE INBOEDEL,

bestaande uit diverse **MEUBELAIRE GOEDEREN**, als:

MAHONIEHOUTEN RONDE TAFELS met BLADEN, DITO STOELEN met ZITTINGS, PORSELEINKAST, CANAPÉS, WASCHTAFELTJES, fraaije PENANT- en andere SPIEGELS, EIKENH. KABINETTEN, PIANO, MAH. SECRETAIRES, LEDEKANTEN, PENDULES, GOUD en ZILVER, OUD PORSELEIN, KRISTAL, GLAS, AARDEWERK, KOPER, TIN EN BLIK; extra fraai LINNEN- en TAFELGOED, MORÉE en andere STAATSIEGORDIJNEN, SMIRNASCHE en andere VLOERKLEEDEN, kostelijk BEDDEGOED; eenige fraaije SCHILDERIJEN in OLIEVERW van bekende Meesters; voorts eene nette BAROUCHETTE, eene BAROUCHETTE VICTORIA, eene partij GEREIDEN met TOEBEHOOREN, ENZ., ENZ., ENZ.

Te bezien des daags bevorens van 10—4 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris verkrijgbaar, tegen betaling van **tien Cent**, ten voordeele der **Algemeene Armen.**

De Rijtuigen en Gereiden zijn ter bezigtiging in den Stal van den Voerman H. DOOIJES, in de Kleine Pelsterstraat, en zullen aldaar worden verkocht op

Dingsdag den 7den April

1857, des middags te 12 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

PALMSLAG DER GOEDEREN

van **W. KLUIVINGH** en Vrouw, ten overstaan van den Notaris Mr. **A. HOMAN**, te *Eelde*, bij HILBRANDS, 's morgens te 10 uur, op ZATURDAG den 14den Maart 1857.

Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA,
Notaris.

BOELDAG,

op VRIJDAG en ZATURDAG den 13den en 14den Maart 1857, telkens te een uur, aan de Boerenplaats van wijlen KLAAS DERKS RUSTIUS, te *Ten Boer*, van:

5 PAARDEN, (waaronder 3 **mak en trouw** in alle Tuigen), 12 stuks HORENVEE (waaronder een vette), 2 vette VARKENS, KAPWAGEN, CHAIS, DORSCHBLOK, den MEST, groote partij HOOI en STROO, al de BOEREN-, KERN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, alsmede den **geheelen INBOEDEL.**

Den 1sten dag levende Have, de Mest, Hooi, Stroo, enz.

PS. **BOEKHAKKEN, ENZ.**, wordt aldaar **verboden.**

J. H. GLAS.

Boeldag.

Op WOENSDAG den 18den Maart 1857, des namiddags precies te één uur, zullen, ten verzoeke en aan de Boerenplaats van PIETER H. BOLT en Vrouw, te *Saaxumhuizen*, door den Deurwaarder **WIERDA**, te *Pieterburen*, publiek, op gewoon Crediet, worden verkocht:

3 PAARDEN, waaronder een **mak bereden CHAISPAARD**, 10 stuks HORENVEE, SCHAPEN, 2 VELDWAGENS, 2 AARDKARREN, 2 PLOEGEN, 4 EGGEN, 1 CHAIS en verder alle **BOERENGEREEDSCHAPPEN**; voorts **HUISMOBILIA**, als: KABINETTEN, PULPITRUMS, KLOKKEN, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, KOPER-, TIN- en AARDEWERK, BEDDEGOEDEREN, KERN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, eene partij DROOG SPEK, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd.

E. J. WIERDA,
Deurwaarder.

*** De Notaris **J. PICCARDT**, te *Hoogezand*, zal, op DONDERDAG den 19den dezer, des avonds te 6 uur, ten Huize van den Logementhouder K. J. NEVEN aldaar, publiek presenteren te verkoopen:

Eene nieuwe en nette **BEHUIZING**, get. lett. D, no. 66, met **ERF** en **TUIN**, staande en gelegen te *Hoogezand*, Noordzijde, Stadsgr., zeer geschikt ter uitoefening van **velerhande Affaires**, wordende er thans de **BOEKHANDEL** en **BOEKBINDERIJ** door den Heer S. JOUSTRA gedreven.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *Appingedam*, zal, op DONDERDAG den 19den Maart 1857, des namiddags te 3 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Loppersum*, ten verzoeke van HENDRIK A. LOMMERT, Broodbakker, C. S., bij Strijkgeld verkoopen:

I. Eene ruime, welonderhouden **BEHUIZING**, no. 77, en **nette SCHUUR**, zijnde eene zeer beklante **BROODBAKKERIJ**, met de BEKLEMMING van het HEEM, grooten TUIN en APPELHOF, doende 's jaars *f* 4—50 tot huur, mitsgaders daaraan gelegen HOF, doende 's jaars *f* 7—50 tot huur; alles staande en gelegen aan de Lagestraat in het Dorp *Loppersum*; met de **BAKKERSGEREEDSCHAPPEN**. — Een gedeelte der Kooppenningen kan over het Verkochte beleend blijven en des verkiezende de betaling der Koopsom geheel tot den 1sten Mei 1858 uitgesteld worden. II. Eene BEHUIZING, op de Nieuwe Tuinen te *Loppersum*, met de BEKLEMMING van den GROND, doende tot huur 's jaars *f* 3—37½, en eenen TUIN, doende tot huur *f* 3—00. — Informatiën zijn te bekomen ten Kantore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Mr. **H. VAN MARLE**, Notaris te *Middelstum*, gedenkt, ten verzoeke van Mevrouw de Douairière en Erven van wijlen den HoogWelGeboren Heer Mr. EDZARD JACOB Baron LEWE VAN MIDDELSTUM, op WOENSDAG den 8sten April 1857, des voormiddags te 10 uur, ten Huize van den Kastelein BULTHUIS, te *Middelstum*, publiek te verkoopen: De **REGISTRATURE** van **HEERLIJKHEDEN** en **GEREGTIGHEDEN** in het **HUNSINGO-QUARTIER**, ten name van wijlen Mr. EDZARD JACOB Baron LEWE VAN MIDDELSTUM, bestaande in:

I. De UNIQUE COLLATIE van *Middelstum* en *Doornwert*.
II. De UNIQUE COLLATIE van *Westerwijtwert*.
III. De STAANDE JURISDICTIE van *Middelstum*, *Toornwert* en *Westerwijtwerd*.
IV. Het STAANDE OVERREGT van *Middelstum*.
V. Het STAANDE OVERREGT van *Toornwert* en *Engsweer*.
VI. De VRIJE JAGT tot *Westerwijtwert*, op de Palen.
VII. Acht OMMEGANGEN in het REDGEREGT van *Ellerhuizen*, als: *a.* vallende op CLAAS CATER, de derde in de Clauwe; *b.* op SAWERT ONSTA, de vierde; *c.* op KLAAS CATER, de zevende; *d.* op TAMMINGA, de achtste, en *e.* de resterende vier OMMEGANGEN in hetzelfde REDGEREGT of de HALVE REGTSTOEL van *Ellerhuizen*.
VIII. De GEREGTE HELFTE van een OMMEGANG REDGEREGT tot *Wierum* en *Onderwierum*, op BOUOMPTEDA vallende.
IX. De GEREGTE HALFSCHEID van een DERDE PART in het HALVE REDGEREGT van *Bedum* en *Onderwierum*, vallende op BOUWE OMTEDA-HEERT.
X. *a.* een OMMEGANGH in het REDGEREGT van *Bedum* en *Onderwierum*, vallende op EYSSINGA-HEERT, *Ewsum* de tweede in de Clauwe; *b.* een DITO, vallende op HARDRINGA HUINGA-HEERT, JARGES de vierde in de Clauwe; *c.* een DITO, vallende op HARDRINGA HUINGA-HEERD, JARGES de vijfde; *d.* op HARDRINGA HUINGA HEERT, JARGES de zevende; *e.* op BIJWE tot GODLINSE-HEERT, FOLKERDA-HEERT de achtste; *f.* een TWAALFDE PART in een OMMEGANG aldaar, vallende op BOUWE OMTEDA-HEERT, de eerste in de Clauwe.
XI. Zes OMMEGANGEN in het REDGEREGT van *Noordwolde*, welke ieder afzonderlijk ter Verkoop zullen worden aangeboden.
XII. Vijf OMMEGANGEN in het REDGEREGT van *Zuidwolde* vallende: *a.* op AYKE BOUSEMA of BOELEMA-HEERT de eerste; *b.* op CAMPA-HEERT de tweede; *c.* op GARBERDA ANDER-HEERT, *Sauwert* de negende; *d.* op CAPSEMA-HEERT de tiende; *e.* in *den Ham* op BOEKEMA-HAM de elfde in de Clauwe.
XIII. Eenige AANDEELEN der CLAUWE van de REDGEREGTEN van *Zuidwolde* en *Beijum*, en wel:
De DERDE op MONNIGES-HEERT, te *Beijum*.
De VIERDE in *den Ham* op BOSKIEMA-HAM.
De ZEVENDE in *den Ham* op BOSKIEMA-HAM.
De ACHTSTE op GARBADA EERSTE-HEERT, Blauwe Huis.
De TWAALFDE in *den Ham* op BOSKEMA-HAM.
De DERTIENDE op SCHELKEMA-HEERT.
XIV. De VRIJE JAGT tot *Cantes* en *Stitswert*.
Voorts zullen alsdan mede worden verkocht:
XV. Het GESTOELTE in de Kerk te *Middelstum*, bestaande uit twee BANKEN.
XVI. Het GESTOELTE in de Kerk te *Westerwijtwerd*, bestaande in eene BANK.
XVII. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martini-Kerk te *Groningen*, geteekend no. 127.

Om te aanvaarden dadelijk bij den toeslag; doch de Vrouwen Zitplaats op den 1sten Mei aanstaande.

De Veilcondities zullen 14 dagen vóór den Verkoop ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

Mr. H. VAN MARLE.

Boeldag.

Mr. **R. M. A. DE MAREES VAN SWINDEREN**, Notaris te *Ezinge*, zal, op WOENSDAG en DONDERDAG den 8sten en 9den April 1857, des namiddags telkens te 1 uur precies, ten verzoeke en aan de Plaats van de Weduwe en Erven ISEBRAND K. DE BOER, te *Ezinge*, publiek verkoopen:

9 beste PAARDEN, 32 stuks HORENVEE, 35 SCHAPEN met en zonder LAMMEREN, PLOEGEN, EIDEN, BOERENWAGENS, WIPKARREN, ROLBLOK, een KERN met koperen Hoepen, MELKENKAMERSGEREEDSCHAPPEN en verder BOERENBESLAG, alsmede eene partij HOOI en STROO; voorts eene CHAIS, beste KAPWAGEN, eenige **HUISMEUBELEN** en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

Den eersten dag de **levende have.**

Mr. R. M. A. DE MAREES VAN SWINDEREN.

J. BUTTINGER

blijft zich aanbevelen tot het **maken van GASLEIDINGEN.** Is mede ruim voorzien van alle soorten van **ORNAMENTEN** en echte **PORSELEINEN GASBRANDERS.**

Alle **reparatie** welke in het vervolg aan door hem gemaakte **Gasleidingen** of **Ornamenten** mogten voorkomen, worden **kosteloos** hersteld.

EXTRA STRONG SCOTH ALE,

per flesch à 65 Ct. contant, bij
E. F. ROST,
aan de Groote Markt te Groningen.

I. J. L. AKKER,

aan het Zuiderdiep, het tweede Huis van de Pelsterstraat, rekommandeert zich tot het **leveren** van **LOTEN** voor de **223ste STAATSLOTERIJ**, volgens vastgestelde prijzen.

Eene **MODISTE**, ervaren in het Vak van **MODES-DAMESHOEDEN**, enz., van de Hervormde Godsd., voorzien van goede getuigenissen, wenscht met Mei aanstaande, hetzij hier of elders, geplaatst te worden. Adres aan het BUREAU dezer COURANT, onder lett. K. Brieven franko.

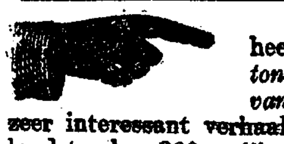
Voor een **JONG MENSCH** van 30 jaren wordt **KOST** en **INWONING** met eenig TOEZIGT en LEIDING gevraagd, bij stille Burgerlieden van de P. G., liefst op een eenvoudig maar welgelegen Dorp. Adres *franko*, onder lett. B, met opgave van voorwaarden, bij den Boekhandelaar H. KUIPERS, te *Leeuwarden*.

Eene **BURGERDOCHTER** zag zich gaarne geplaatst als **WINKELDOCHTER** of tot **GEZELSCHAP**, zeer geschikt zijnde om het oog te houden op eene HUISHOUDING. Adres aan het BUREAU dezer COURANT, onder lett. T.

TWEE BORSTELMAKERSKNECHTEN,

die het **pikken** en **hekelen** goed verstaan, kunnen dadelijk, tegen een **goed loon**, **VAST WERK** bekomen bij S. S. POLAK, te *Steenwijk*.

Het Letterkundige Werk DE TIJD heeft onder het opschrift: *Dr. Livingston's ontdekkingsreis in de binnenlanden van Afrika*, in zijne laatste uitgave, een zeer interessant verhaal over eene tot heden geheel onbekende landstreek, 300 mijlen landwaarts in, van de Portugesche Bezitting *Angola*, op de Westkust van *Afrika*. Het is bewoond door een der ongelukkige stammen, die hunne periodieke contingenten aan lands-kinderen, aan de slaven-staten van *Noord-* en *Zuid-Amerika* leveren, maar overigens een der vruchtbaarste, door de natuur meest gezegende landen der wereld, waar de bewoners vrij van ongemakken en ziekten, vrij van de behoeften der civilisatie, op de gemakkelijkste wijze hunne dagen slijten en den kost voor het eten hebben. Het land is bezaaid met uitgestrekte bosschen, wier reusachtige stammen met scharlaken bloesems bedekt, steun verleenen aan talrijke en ontzaggelijke slingerplanten en bevolkt zijn met tropische vogelen, die den bezoeker op vreemdsoortige toonen vergasten. De palmboom, ananas en broodboom groeijen hier in overvloed, heerlijke koffij- en katoenboomen groeijen er in het wild; levensmiddelen zijn er overvloedig en goedkoop. De manioeplant, die volgens Dr. LIVINGSTON het meel oplevert, dat in *Europa* onder den „*Latijnschen naam Revalenta Arabica*" verkocht wordt, *is er het hoofdvoedsel der bewoners en daardoor zijn zij zoo gezond; ziekten en kwalen zijn daar als het ware zeldzaamheden, zegt hij, en tering, klierziekte, kanker, pokken en mazelen, zijn er geheel onbekend.*

Verbeelden wij ons eens, dat Dr. LIVINGSTON gelijk had en dat hij ons 10 ℔ van dat manioemeel of REVALENTA voor een stuiver kon leveren, wat zouden alle armen en behoeftigen gelukkig en gezond zijn! Dan zouden wij hier ook al die ziekten niet kennen en ook hier den kost voor het eten hebben; maar de keerzijde van deze verrukkelijke voorstelling is niet zoo verblijdend, het gaat met het manioemeel als met het rundvleesch, dat op sommige plaatsen, in sommige staten van *Zuid-Amerika* de 7 kilo voor een stuiver (a stens for a penny), een geheelen buffel met huid en haar voor een of twee dollars te koop is, en toch is het rundvleesch hier zoo duur en zijn die streken ons toegankelijker dan de onbekende binnenlanden van *Afrika*. Dr. LIVINGSTON zegt trouwens ook in zijn berigt, dat er geene wegen zijn, geene middelen van vervoer, dat de producten, geladen op de hoofden en schouders der Negers, die als slaven naar de kustlanden gedreven worden, met deze te gelijk in de handen der beschaafde en verfijnde natuurgenooten overgaan. Verbeeld u hoe zeldzaam en duur zulk een zak manioc moet worden, daar toch ieder dezer aan de civilisatie overgeleverde zwarten, zeker 20 ℔ op de lange reis van ca. 300 uren gaans (14°) uit zijn Paradijs naar het Kustland kan medenemen.

Wij deelen dit Extract hoofdzakelijk mede om den lezer te doen zien, dat Dr. LIVINGSTON al weder eene andere meening toegedaan is dan al de andere Geleerden, die over den oorsprong der REVALENTA geschreven hebben, en verzoeken daarvan nota te nemen.

VERKOOPHUIS.

In het belang van de Revalenta en van alle REVALENTA-CONSUMENTEN meenen wij nog in herinnering te moeten brengen, dat men toch vooral zorg drage voor eene doelmatige toebereiding. Bij het koken van eene kleine hoeveelheid zijn 20 minuten voldoende om ze goed gaar te koken; bij grootere hoeveelheden, voor eene geheele familie of huishouding, bij 6, 8 of meer portiën, dient men echter 30 minuten daaraan te besteden. Men kan ze eerst dan als gaar beschouwen, als ze alle boonenlucht verloren heeft, geleiachtig is en geel doorzigtig ziet. Zij heeft dan eenen aangenamen smaak en is zeer voedend.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.